

niedziela, 10.03.2024

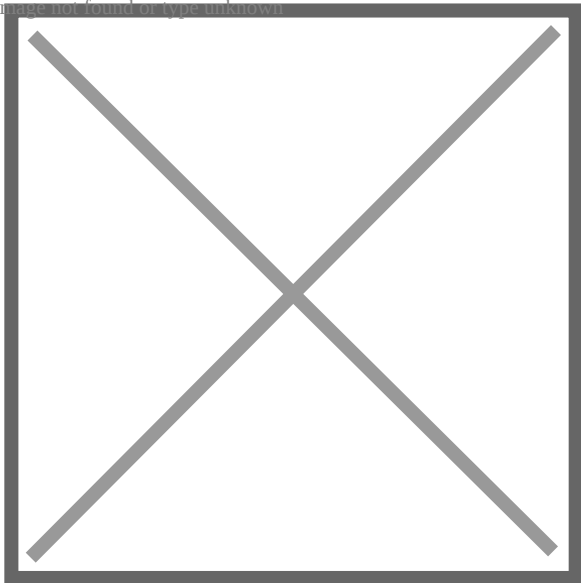
Historia spichlerza w Mławie

Historia spichlerza w Mławie

Adres : ul. Długa 2

W 1860 roku grupa właścicieli ziemskich z powiatu Mławskiego i Przasnyskiego powzięła decyzję o wybudowaniu w Mławie wspólnym kosztem spichlerza na 20.000 korcy zboża wraz ze sklepami na skład różnych towarów i okowity. Spichlerz miał mieć 80 łokci długości i 30 łokci szerokości a koszt jego budowy miał wynieść 50.000 złp. Ustanowiony w tym celu komitet budowy spichlerza wypuścił 500 akcji stuzłotowych, które zostały sprzedane. W dniu 3 sierpnia 1860 roku został położony kamień węgielny pod budowę spichlerza. Po jego wybudowaniu został oddany pod zarząd Domowi Zleceń Rolników Płockich, co miało polepszyć akcjonariuszom stosunki handlowe tej okolicy.

Image not found or type not supported

Budynek spichlerza został zbudowany na dwóch działkach przy ul. Stodolnej pod numerami 193 i 194 należących do właścicieli ziemskich: Józefa Kosińskiego (Kęczewo), Szymona Rudowskiego (Rumoka), Augusta Reinharda (Szydłówek) i Ludwika Duczyńskiego (Dzierzgowo). Wcześniej place te należały do Władysława Tomaszewicza, Franciszka Nacikowskiego i Antoniego Gierymskiego. Na planie obok ul. Stodolna to obecna ul. Bagno, która kończy się na ul. Wyspiańskiego. Dawniej prowadziła przez teren obecnego parku miejskiego i wpadała w ul. Przechodnią obecnie nie istniejącą. Kolejna ul. Dybowa pod koniec XIX wieku nazywała się ul. Tylno-Długą i tworzyły ją obecna ul. Długa z dawnym przebiegiem na wprost do ul. Wigury i dalej w obecną ul. Wójtostwo aż do mostka. Ulica Brzozowa to obecna ul. Spichrzowa a ul. Tylna to przedwojenna ul. Krzywa obecnie także nie istniejąca.

Spichlerz był murowany i miał trzy piętra z dachem krytym deskami, na których położono tekturę smołowcową z piwnicą pod całym spichlerzem. Zbudowany był na rzucie prostokąta z charakterystycznymi rzędami okien na każdym piętrze. Wejścia do spichlerza znajdowały się od strony wschodniej. Dwoma można było wejść z poziomu terenu poprzez ganki przykryte dwuspadowymi daszkami. Do trzech pozostałych wejścia prowadziły przez rampy ze schodami. Od strony południowej spichlerz posiadał na każdym piętrze otwory drzwiowe oraz stosowne przyrządy do wciągania, spuszczenia i zsypywania zboża. Przy spichlerzu znajdowała się stodołka w słupy z bali postawiona kryta deskami o jednej komorze oraz studnia balami cembrowana. Końcowy koszt budowy spichlerza wyniósł 70.000 złp. Budowę spichlerza ukończono w 1862 roku a w dniu 15 października zarząd Domu Zleceń Rolników Płockich pod firmą Jackowski ,

KANCELARIA P. WŁ. ŚW. MIKOŁAJA otworzył agencję, której zarządzanie powierzył Panu Wł. Kościelnemu. Upoważniono go do przyjmowania wszelkich zleceń objętych instrukcją tego domu. Samym spichlerzem zarządzał pełnomocnik właścicieli Konstanty Nienaltowski.

Początek działalności spichlerza zbiegł się z wybuchem powstania styczniowego co miało duży wpływ na dalsze jego losy. W „Gazecie Warszawskiej” z 1863 roku znalazłem ogłoszenie, że agencja Domu Zleceń Rolników Płockich w Mławie musiała przenieść swój kantor ze spichlerza na Zielony Rynek z powodów niezależnych od niej okoliczności. W tym czasie spichlerz służył władzom zaborczym jako areszt dla osób podejrzanych o sprzyjanie powstańcom.

W 1867 roku korespondent mławski Julian Laskowski (pseudonim „Korabicz”) pisze do „Gazety Polskiej”, że spichlerz stoi pusty od momentu kiedy ostatni dozorca nie rozliczył się z umieszczonego na skład ziarna a to z powodu plagi mysz, które zjadły kilka korcy ziarna. Z tej przyczyny nikt już nie dawał ziarna na skład do spichlerza. W 1868 roku próbowano zorganizować zebranie wszystkich udziałowców aby podjąć decyzję o dalszym przeznaczeniu spichlerza. Wiadomo tylko, że po likwidacji Domu Zleceń Rolników Płockich w 1869 roku (represje po powstaniu styczniowym) oraz po zajęciu w drodze przymuszonego wywłaszczenia nieruchomości spichlerz został zamknięty.

W pustym spichlerzu postanowiono urządzić scenę dla przybyłego do Mławy towarzystwa artystów dramatycznych pod dyktando Feliksa Stobińskiego. Towarzystwo przedstawiło kilka utworów scenicznych Fredry i Korzeniowskiego. Przedstawienia wystawione w spichlerzu cieszyły się dużym zainteresowaniem mieszkańców Mławy. Wszystko to działo się w 1869 roku.

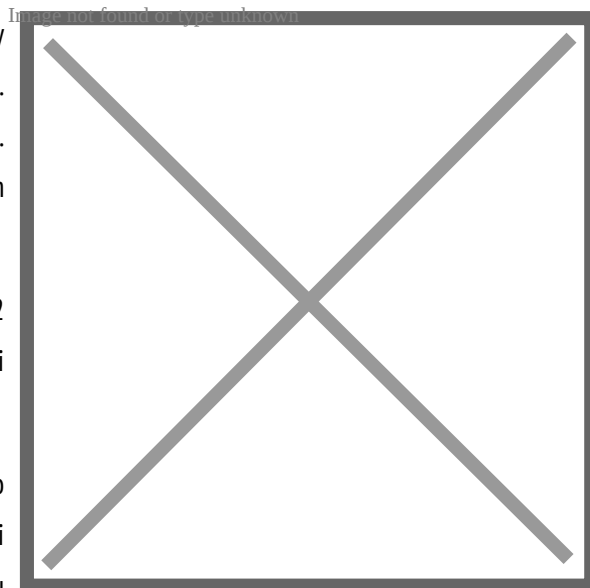
Kolejne informacje dotyczące spichlerza znalazłem w „Gazecie Rolniczej” z 1872 roku. Gazeta podaje, że spichlerz jest w posiadaniu Franciszka Kleniewskiego i jest wypuszczany w dzierżawę.

Od 1874 roku w spichlerzu mieścił się magazyn prowiantu wojsk Warszawskiego Okręgu Wojennego, w którym składowano żyto, mąkę oraz kaszę jęczmienną i gryczaną natomiast dla rozlokowanego w Mławie 23-go Nizowskiego Pułku

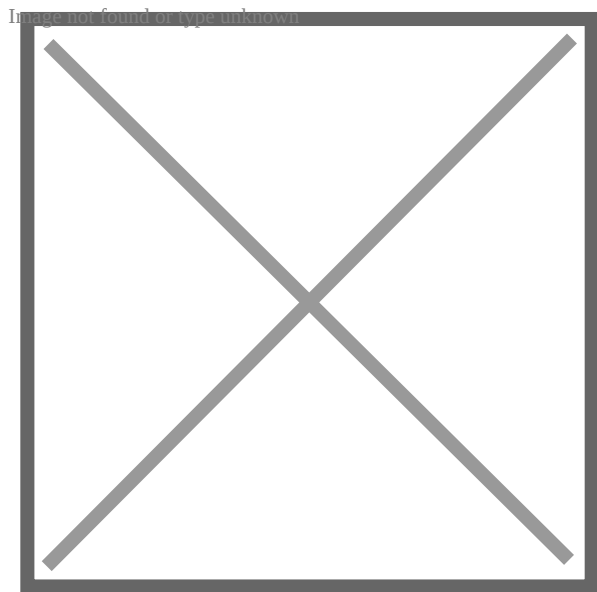
Piechoty trzymano w spichlerzu owies, siano i słomę, jako furaz dla koni wojskowych tego pułku. Władze carskie postanowiły chronić ten magazyn wystawiając wartę z żołnierzy stacjonujących w Mławie. Funkcję magazynu prowiantu spichlerz pełnił do wybuchu I wojny światowej.

W 1879 roku władze miasta postanowiły otworzyć nowy plac targowy przy spichlerzu ze względu na dużą ilość furmanek przybywających na mławskie targi odbywające się na rynku. W latach 1880-1905 Samuel Konecki i Mosze Frank w części spichlerza posiadali skład z materiałami budowlanymi oraz mąką, cukrem, kaszą, solą, śledziami itp.

W dniach 7-9 lipca 1911 roku teren przy spichlerzu stanowił część wystawy rolniczej, na której prezentowała swoje wyroby płocka fabryka maszyn i narzędzi rolniczych „M. S. Sarna”, która posiadała w Mławie swoją filię ze stałą wystawą swoich wyrobów. Można tu było nabyć ulepszoną wersję pługa „Sokół” oraz kultywatory, kieraty, młockarnie, sieczkarnie, siewniki i inne urządzenia rolnicze. Jeśli chodzi o maszyny rolnicze to jeden z współwłaścicieli spichlerza Chil Kuczborski również zajmował się handlem maszynami rolniczymi. Oprócz niego do grona współwłaścicieli spichlerza w 1903 roku należeli: Chaim Przygoda, Estera i Kiejla Kac oraz Szaja i Icek Aszenchaim. Wracając do wystawy rolniczej to na placu przed spichlerzem znajdowało się główne wejście na wystawę oraz pobudowano na potrzeby wystawy chatę murowaną według pomysłu Franciszka Rudowskiego.

Na początku II. wojny światowej Rosjanie podpalili spichlerz zostały spalone wszystkie kondygnacje wykonane z drewna, pozostały tylko mury zewnętrzne. Okupantowi nie opłacało się odbudowywać wszystkich kondygnacji, dlatego mury zewnętrzne zostały rozebrane do parteru. Od tego czasu spichlerz funkcjonował, jako budynek parterowy z jednospadowym dachem.

Na początku lat dwudziestych jednym z współwłaścicieli spichlerza był Lewek Kleniec (północna strona). Pod koniec lat dwudziestych w spichlerzu mieściła się firma Wiktora Pilicha zajmująca się handlem ziemiołotami. W firmie tej funkcjonowały redakcje „Głosu Pracy” (1928) i „Głosu Mławskiego” (1929).

W 1929 roku Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa „Rolnik” posiadała w spichlerzu swój magazyn, gdzie przetrzymywała maszyny i narzędzia rolnicze, nawozy sztuczne, nasiona i zboże do siewu, pasze, węgiel, koks, cement, żelazo oraz różne artykuły potrzebne dla rolników.

Ciągła eksploatacja spichlerza i brak remontu powodują, że w latach trzydziestych spichlerz szpeci okolicę swoim wyglądem. Dopiero w 1939 roku przejeżdżający przez Mławę premier gen. Sławoj-Składkowski zwrócił uwagę na

kiepski stan spichlerza. Ta uwaga spowodowała, że po dwóch miesiącach spichlerz odzyskał swój blask.

W okresie wojny na placu przed spichlerzem okupanci produkowali kręgi betonowe przy produkcji, których była wykorzystywana ludność żydowska.

Spichlerz przetrwał wojnę a kilka lat temu nadbudowano piętra, aby wyglądał jak przed pierwszą wojną światową.

Ps. Zapraszamy do obejrzenia zdjęć w poniższej Galerii. Zdjęcia posiadają opisy. Aby je obejrzeć, należy uruchomić zdjęcie w trybie pełnoekranowym, a następnie nacisnąć przycisk składający się z 9 kafelków (thumbnails).

Strona oraz materiały zawarte w niej są objęte prawami autorskimi. Wykorzystywanie, kopiowanie i publikowanie części lub całości treści i informacji zawartych na stronie Parafii wymaga zgody Administratora Serwisu Parafii św. Mikołaja w Lipowcu Kościelnym (adres e-mail w nagłówku strony).